

Raadsvergadering : 26 oktober 2026

Voorstelnummer : Z-26-181292/D/26/428044

Onderwerp : Beschikbaarstelling middelen voor uitvoering Programmatische aanpak Jeugd 2026-2030

Stadskanaal, 9 oktober 2026

Beslispunten

1. Kennis te nemen van de in dit voorstel beschreven Programmatische aanpak Jeugd 2026 - 2030.
 2. In totaal incidenteel € 690.000,00 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de Programmatische aanpak Jeugd 2026 - 2030.
 3. Deze middelen ten laste te brengen van het rekeningresultaat over 2026 en 2027.
 4. Van deze middelen € 190.000,00 beschikbaar te stellen voor 2026.
 5. Van deze middelen € 500.000,00 beschikbaar te stellen voor 2027.
-

Aan de raad

Inleiding

Op 29 september 2026 hebben wij de Programmatische aanpak Jeugd 2026 – 2030 vastgesteld. Met dit voorstel vragen wij u om beschikbaarstelling van de noodzakelijke middelen om met de uitvoering ervan te kunnen starten.

Aanleiding

Onze gemeente staat de komende jaren voor een omvangrijke opgave binnen het jeugddomein. Deze opgave wordt enerzijds bepaald door ontwikkelingen binnen het landelijke jeugdstelsel en anderzijds door de ambities die zijn vastgelegd in het coalitieakkoord 'Werken aan de basis, bouwen aan de toekomst'. In dit coalitieakkoord expliciet uitgesproken dat de gemeente niet wil afwachten, maar actief wil werken aan verbetering van de ondersteuning aan kinderen, jongeren en gezinnen. Daarbij wordt ingezet op kansengelijkheid, sterke basisvoorzieningen, preventie, vroegsignalering, een integrale aanpak van jeugdcriminaliteit en een goede samenwerking tussen zorg, onderwijs, welzijn en veiligheid. Ook spreekt de coalitie uit dat kinderen niet tussen wal en schip mogen raken door bureaucratie, verschillende instanties of lange wachttijden.

Deze ambities sluiten aan bij een aantal ontwikkelingen die de komende jaren grote invloed zullen hebben op de wijze waarop ondersteuning, zorg, veiligheid en bescherming voor kinderen en gezinnen wordt georganiseerd.

Het gaat daarbij onder andere om:

- de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd;
- de ontwikkelingen binnen het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de recent vastgestelde veranderstrategie;
- ontwikkelingen rondom regionale inkoop, contractmanagement en de toekomstige inrichting van het jeugdhulpverleningslandschap;
- vraagstukken rondom beschikbaarheid en toegankelijkheid van het CJGV;
- signalen van ketenpartners over kinderen en gezinnen die niet tijdig passende ondersteuning ontvangen;
- de verwachte uitkomsten van het inspectietraject rondom de kindermishandelingszaak die rond Hemelvaart 2026 naar buiten kwam;
- de verwachte uitkomsten van het onderzoek naar jeugdcriminaliteit;
- de toenemende druk op de uitvoering binnen zowel de gemeentelijke organisatie als bij ketenpartners.

Deze ontwikkelingen raken niet alleen Jeugd, maar ook veiligheid, onderwijs, kinderopvang, welzijn, jeugdgezondheidszorg, preventie en bestaanszekerheid. Daarmee ontstaat een brede maatschappelijke opgave die vraagt om samenhangende sturing en bestuurlijke keuzes.

Waarom nu?

De ontwikkelingen binnen het jeugddomein zijn niet nieuw. Nieuw is wel dat een aantal ingrijpende ontwikkelingen samenkomt op een moment waarop de beschikbare ruimte binnen zowel beleid als uitvoering nagenoeg is verdwenen.

De druk op het jeugddomein is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De complexiteit van hulpvragen groeit, landelijke veranderingen volgen elkaar in hoog tempo op en er wordt steeds meer gevraagd van de gemeentelijke organisatie en haar partners. De beschikbare capaciteit wordt vrijwel volledig ingezet voor het dagelijks werk. Hierdoor staat niet alleen ontwikkeling onder druk, maar ook de kwaliteit en continuïteit van de uitvoering. De rek is er op veel onderdelen uit. Binnen team beleid is onvoldoende ruimte beschikbaar om ontwikkelingen, onderzoeken, verbetermaatregelen en bestuurlijke opgaven in samenhang op te pakken. Ook in de uitvoering staat het CJGV onder druk door de combinatie van personele kwetsbaarheid, een toenemende werklast en de omvang van de opgaven die op het team afkomen. Hierdoor wordt de organisatie steeds kwetsbaarder voor uitval, nieuwe ontwikkelingen en aanvullende opdrachten.

De vraagstukken kunnen bovendien niet langer afzonderlijk worden benaderd. Zonder samenhangende sturing én extra handen bestaat het risico dat problemen worden verplaatst in plaats van opgelost, dat prioriteiten onvoldoende scherp worden gesteld en dat noodzakelijke verbeteringen niet of te laat worden gerealiseerd. De vraag is niet óf er een veranderopgave ligt, maar of wij voldoende georganiseerd zijn om de huidige dienstverlening overeind te houden én de noodzakelijke veranderingen te realiseren. Het programma wordt ingericht om deze regie, samenhang en uitvoeringskracht te organiseren en daarmee de continuïteit én de toekomstbestendigheid van het jeugddomein te versterken.

Centrale vraag

De centrale vraag daarbij is: doen wij als gemeente alles wat redelijkerwijs binnen onze invloed ligt om kinderen en gezinnen beter te ondersteunen én zijn wij voldoende voorbereid op de veranderingen en actualiteiten die de komende maanden en jaren van ons worden gevraagd?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden moeten ontwikkelingen, onderzoeken, inspecties, hervormingen en lokale vraagstukken niet afzonderlijk worden beschouwd, maar in samenhang worden beoordeeld. Dat vraagt onder meer inzicht in:

- Welke ontwikkelingen voor Stadskanaal relevant zijn;
- Welke verbeterkansen zich voordoen;
- Welke keuzes de gemeente moet, wil en kan maken;
- Welke ontwikkelingen binnen de gemeentelijke invloedssfeer liggen;
- Waar aanvullende investeringen daadwerkelijk meerwaarde opleveren;
- Hoe bestuurlijke ambities kunnen worden vertaald naar concrete resultaten voor kinderen, jongeren en gezinnen.

Huidige situatie

Naast de reguliere beleidsontwikkeling vragen de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, regionale ontwikkelingen, inspectie- en onderzoeksuitkomsten en de uitvoering van het coalitieakkoord om programmatische sturing, ontwikkeling en voorbereiding van bestuurlijke keuzes. Voor deze opgaven is binnen de huidige formatie onvoldoende structurele ruimte beschikbaar. De huidige capaciteit wordt voornamelijk ingezet voor beleidsontwikkeling, bestuurlijke advisering, regionale samenwerking, contractmanagement, ondersteuning van gezinnen en actuele bestuurlijke vraagstukken. Daardoor blijft beperkt ruimte over om de veranderopgave in samenhang voor te bereiden en aan te sturen. Deze werkzaamheden vragen vanzelfsprekend prioriteit. Daardoor is slechts beperkt ruimte beschikbaar voor het in samenhang voorbereiden, analyseren en sturen van de omvangrijke veranderopgave die voor ons ligt. De opgave waarvoor we staan vraagt daarom niet alleen om voldoende uitvoerings- en beleids capaciteit, maar ook om capaciteit die specifiek gericht is op regie, samenhang, programmasturing en ontwikkeling. Zonder aanvullende ontwikkelkracht bestaat het risico dat ontwikkelingen, onderzoeken, aanbevelingen en verbeterinitiatieven niet en reactief worden opgepakt, terwijl juist de samenhang bepalend is voor blijvende verbetering.

Voorstel

Om bovenstaande redenen hebben wij besloten vanuit een Programmatische aanpak Jeugd 2026-2030. Het programma neemt geen bestaande verantwoordelijkheden over, maar organiseert samenhang, regie en ontwikkelkracht rond de opgaven die op de gemeente afkomen.

De programmatische aanpak zorgt voor:

- Het creëren van overzicht en samenhang;
- Het analyseren van ontwikkelingen, onderzoeken en aanbevelingen;
- Het identificeren van verbeterkansen;
- Het voorbereiden van bestuurlijke keuzes;
- Het ontwikkelen van een integrale keuze- en investeringsagenda voor jeugd;
- Het bewaken van samenhang tussen verschillende trajecten;
- Het versterken van de uitvoeringskracht en ontwikkelmogelijkheden van het CJGV;
- Het ondersteunen van de uitvoering van de jeugdambities uit het coalitieakkoord.

Daarmee vormt het programma niet alleen een antwoord op ontwikkelingen binnen het jeugdstelsel, maar tevens een belangrijk uitvoeringsinstrument voor de jeugdopgaven uit het coalitieakkoord.

Doelstellingen van het programma

Korte termijn (0-12 maanden)

De eerste fase van het programma staat in het teken van inzicht, directe versterking van het CJGV en het realiseren van concrete verbeterpunten.

Het programma richt zich op:

- Het creëren van overzicht op de opgaven die op de gemeente afkomen;
- Analyse van onderzoeken, inspecties en landelijke ontwikkelingen;
- Het voorbereiden van bestuurlijke keuzes voor grotere veranderingen;
- Het identificeren van concrete verbeterkansen binnen beleid, uitvoering en samenwerking;
- Het versterken van het CJGV en het realiseren van maatregelen die bijdragen aan werkbaarheid, kwaliteit en continuïteit van de uitvoering;
- Het direct realiseren van verbeteringen die binnen bestaande mogelijkheden uitvoerbaar zijn;
- Het ontwikkelen van een uitvoerbare verbeter- en investeringsagenda.

Uitgangspunt is dat het programma niet uitsluitend gericht is op analyse en voorbereiding. Juist waar kansen voor verbetering direct zichtbaar zijn, wordt ingezet op snelle implementatie. Het programma moet daarom niet alleen leiden tot meer inzicht, maar ook tot zichtbare resultaten voor medewerkers, ketenpartners, kinderen en gezinnen.

Versterking van het CJGV

Het CJGV vervult een centrale rol in de ondersteuning aan kinderen, jongeren en gezinnen. Juist binnen dit team staat op dit moment op alle fronten onder druk door de toenemende complexiteit van hulpvragen, personeelstekorten, stelselontwikkelingen en de extra druk door onderzoeken, inspecties en verbetertrajecten samen. De programmatische aanpak richt zich daarom op het direct versterken van het CJGV en het realiseren van maatregelen die de continuïteit, kwaliteit en werkbaarheid van de uitvoering verbeteren.

Deze maatregelen kunnen onder meer betrekking hebben op:

- Uitbreiding van het team met twee jeugdconsulenten;
- Passende inzet van gedragswetenschappelijke expertise, kwaliteitsondersteuning en beleid;
- Teamontwikkeling, coaching, begeleiding en duurzame inzetbaarheid van medewerkers;
- Verbetering van werkprocessen, caseloadsturing, samenwerking en professionele ontwikkeling;
- Versterking van de samenwerking met ketenpartners en voorzieningen in de sociale basis;
- Maatregelen buiten het team die instroom beperken, vroegtijdige ondersteuning versterken of doorstroom bevorderen.

Waar maatregelen direct uitvoerbaar zijn, worden deze zo spoedig mogelijk gerealiseerd. Daarmee moet het programma vanaf de start merkbaar bijdragen aan de continuïteit, kwaliteit en werkbaarheid van het CJGV.

Middellange termijn (1-3 jaar)

- Voorbereiding op landelijke stelselveranderingen;
- Implementatie van nieuwe werkwijzen;
- Versterking van de samenwerking tussen jeugd, veiligheid, onderwijs, gezondheid en preventie;
- Uitvoering van bestuurlijk vastgestelde verbetermaatregelen;
- Verdere uitwerking van de keuze- en investeringsagenda.

Lange termijn (3 jaar en verder)

- Duurzame versterking van ondersteuning, preventie en veiligheid;
- Versterking van ontwikkelkansen voor kinderen en jongeren;
- Een sterkere lokale infrastructuur rondom opgroeien en opvoeden;
- Een betere aansluiting tussen zorg, onderwijs, welzijn en veiligheid.

Organisatie en capaciteit

Betrokkenheid aanpalende domeinen

Het programma richt zich in de eerste fase (0-12 maanden) primair op het jeugddomein. Tegelijkertijd vragen verschillende opgaven om samenwerking met andere beleidsterreinen. Met name het onderwijsdomein wordt daarom vanaf de start als vaste samenwerkingspartner betrokken. Vanuit onderwijs wordt actief meegedacht over ontwikkelingen en verbeterkansen op het gebied van preventie, kansengelijkheid, vroegsignalering, mentale gezondheid en jeugdcriminaliteit. Voor andere beleidsterreinen wordt aansluiting georganiseerd wanneer dit vanuit de inhoudelijke opgaven noodzakelijk is.

Bestaande capaciteit

Binnen de organisatie is reeds belangrijke expertise aanwezig op het gebied van jeugdbeleid, zorg en veiligheid, regionale samenwerking, inkoop, kwaliteit en bedrijfsvoering. Deze expertise vormt de basis van het programma. De programmatische aanpak brengt deze kennis bijeen en zorgt voor verbinding tussen uitvoering, beleid, kwaliteit, veiligheid en bestuurlijke opgaven.

Aanvullende capaciteit

De omvang en complexiteit van de opgave vragen om programmatische ondersteuning en versterking van de uitvoering. Op voorhand is niet op alle onderdelen vast te stellen welke capaciteit, expertise en ondersteuning nodig zijn. Een deel van de behoefte zal zich pas gedurende de uitvoering van het programma verder uitkristalliseren.

Programmamanagement en programmatische ondersteuning

Voor de inrichting en uitvoering van het programma is capaciteit nodig voor regie, samenhang, bestuurlijke afstemming, analyse, monitoring en ondersteuning van besluitvorming. Deze capaciteit ondersteunt het programma bij het verbinden van ontwikkelingen, het uitwerken van verbetervoorstellen en het voorbereiden van bestuurlijke keuzes.

Versterking CJGV: twee jeugdconsulenten

Voor de directe ondersteuning van het CJGV is in ieder geval uitbreiding met twee jeugdconsulenten noodzakelijk. Deze versterking biedt ruimte om de huidige werkdruk en kwetsbaarheid te verminderen, de continuïteit van de dienstverlening te borgen en verbetermaatregelen daadwerkelijk in de praktijk te brengen. Voor aanvullende personele en inhoudelijke ondersteuning wordt samen met het programmateam nader onderzocht welke expertise en capaciteit nodig zijn. Daarbij wordt gekeken naar de actuele druk binnen de uitvoering, nieuwe inzichten uit onderzoeken en inspecties, de voortgang van het programma en de gevolgen van landelijke en regionale ontwikkelingen. Uitgangspunt is dat eventuele aanvullende inzet bijdraagt aan zowel de stabiliteit van de uitvoering als de realisatie van de programmadoelen. Waar aanvullende capaciteit noodzakelijk blijkt, heeft direct inzetbare ondersteuning nadrukkelijk de voorkeur.

Beoogd direct en langjarig effect

De voorgestelde Programmatische aanpak Jeugd 2026-2030 moet op korte en lange termijn leiden tot:

- Meer samenhang tussen ontwikkelingen, onderzoeken en trajecten;
- Beter inzicht in kansen, risico's en verbeterpotentieel;
- Tijdige voorbereiding op landelijke ontwikkelingen;
- Beter onderbouwde bestuurlijke keuzes;
- Een integrale keuze- en investeringsagenda voor jeugd;
- Uitvoering van de jeugdambities uit het coalitieakkoord;
- Een duurzaam versterkt en toekomstbestendig CJVG dat voldoende wordt ondersteund om de huidige en toekomstige opgaven uit te voeren;
- Verdere verbetering van de ondersteuning aan kinderen, jongeren en gezinnen.

Argumenten

De argumenten voor dit voorstel zijn uitgewerkt in de inleiding en de financiële paragraaf.

Aanpak/uitvoering/voortgang

Er wordt een compact programmateam gevormd dat een 'Programmaplan Jeugd 2026-2030' en een 'Actieplan 2026-2027' opstelt. Hierin worden de programmalijnen, resultaten, prioriteiten, planning, capaciteit en financiële consequenties nader uitgewerkt. Daarbij wordt aangesloten bij bestaande trajecten zoals de regionale inkoop, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, de opvolging van het onderzoek naar jeugddelinquenteit en de uitkomsten van het inspectietraject.

Communicatie

Niet van toepassing.

Juridische consequenties

Niet van toepassing.

Kosten, baten, dekking en subsidies

De huidige capaciteit binnen de teams Beleid Maatschappelijke Zaken en CJGV is onvoldoende om zowel de dagelijkse uitvoering als de noodzakelijke ontwikkel- en verbeteropgaven adequaat te organiseren. Daarnaast staat het CJGV onder aanzienlijke druk. Hierdoor is tijdelijke extra capaciteit nodig om de continuïteit van de dienstverlening te borgen én de noodzakelijke veranderingen te realiseren.

Voor de periode september 2026 tot en met december 2027 wordt daarom uitgegaan van een incidentele investering van circa € 690.000,00. Deze investering is bedoeld voor:

- Versterking van het CJGV met twee jeugdconsulenten;
- Programmamanagement en beleidsmatige ondersteuning;

- Tijdelijke inzet van aanvullende expertise en ondersteuning;
- Implementatie van verbetermaatregelen en voorbereiding op stelselwijzigingen.

Indicatief bestaat deze investering uit:

- CJGV-versterking (twee jeugdconsulenten): € 240.000,00;
- programmamanagement: € 120.000,00;
- Programmatische beleids- en ontwikkelcapaciteit: € 150.000,00;
- Flexibele expertise en implementatieondersteuning: € 180.000,00.

Wij stellen uw raad voor de noodzakelijke middelen ten laste van het rekeningresultaat over 2026 en 2027 te brengen.

De jaren 2026 en 2027 worden beschouwd als overgangsjaren. In deze periode wordt de uitvoering gestabiliseerd, worden verbetermaatregelen gerealiseerd en wordt inzicht opgebouwd in de structurele gevolgen van de stelselwijzigingen voor capaciteit, organisatie en financiën. Op basis daarvan wordt in 2027 een voorstel uitgewerkt voor de structurele inrichting en financiering vanaf 2028. Hierbij is het uitgangspunt dit zoveel mogelijk te realiseren binnen reeds beschikbare middelen.

Zonder deze investering kunnen de continuïteit van de uitvoering en de noodzakelijke ontwikkelopgaven niet gelijktijdig worden gerealiseerd

Standpunt Participatieraad, commissies en/of OR

Wij hebben de Participatieraad Stadskanaal geïnformeerd over de vaststelling van de Programmatische aanpak Jeugd 2026-2030.

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

de heer K. Sloots
burgemeester

De raad van de gemeente Stadskanaal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 9 oktober 2026, nr. Z-26-181292/D/26/428044;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van de in dit voorstel beschreven Programmatische aanpak Jeugd 2026 - 2030.
2. In totaal incidenteel € 690.000,00 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de Programmatische aanpak Jeugd 2026 - 2030.
3. Deze middelen ten laste te brengen van het rekeningresultaat over 2026 en 2027.
4. Van deze middelen € 190.000,00 beschikbaar te stellen voor 2026.
5. Van deze middelen € 500.000,00 beschikbaar te stellen voor 2027.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 26 oktober 2026.

De raad

mevrouw W.J. Onrust
raadsgriffier